

Europska
komisija

Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2024

HRVATSKA

Europski prostor
obrazovanja

Kontakt s EU-om

Europe Direct je služba koja odgovara na vaša pitanja o Europskoj uniji.

Možete im se obratiti:

- na besplatni telefonski broj: 00 800 6 7 8 9 10 11 (neki operateri naplaćuju te pozive),
- na broj: +32 22999696 ili
- putem obrasca: https://european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_hr

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2024.

© Europska unija, 2024.

Politika ponovne uporabe dokumenata Europske komisije uređena je na temelju Odluke Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.).

Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena.

Za svaku uporabu ili reprodukciju elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava.

PRINT	ISBN 978-92-68-19162-0	ISSN 2466-9989	doi: 10.2766/36607	NC-AN-24-011-HR-C
HTML	ISBN 978-92-68-19163-7	ISSN 2466-9997	doi: 10.2766/102082	NC-AN-24-011-HR-Q
PDF	ISBN 978-92-68-19159-0	ISSN 2466-9997	doi: 10.2766/540676	NC-AN-24-011-HR-N

Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2024.

HRVATSKA

U izvješćima za pojedine zemlje Pregleda obrazovanja i osposobljavanja predstavljaju se i ocjenjuju najvažniji aspekti recentnog i aktualnog razvoja politika na svim razinama obrazovanja u 27 država članica EU-a. Ona čitatelju daju bolji uvid u uspješnost zemalja u postizanju ciljeva na razini EU-a dogovorenih u okviru europskog prostora obrazovanja, a temelje se na najnovijim dostupnim podacima.

Odjeljak sa ključnim pokazateljima daje statistički pregled glavnih pokazatelja za obrazovanje i osposobljavanje.

Glavna je tema u **1. odjeljku** učenje za održivost.

2. odjeljak obuhvaća rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Politike odgoja i obrazovanja u školi tema su **3. odjeljka**.

U **4. odjeljku** govori se o strukovnom obrazovanju.

U **5. odjeljku** razmatraju se mjere u visokom obrazovanju.

U **6. odjeljku** riječ je o obrazovanju odraslih.

Izvješća za pojedine zemlje Pregleda obrazovanja i osposobljavanja pripremila je Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu Europske komisije u suradnji s Glavnom upravom za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje te Europskim centrom za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop).

Dokument je dovršen 4. listopada 2024.

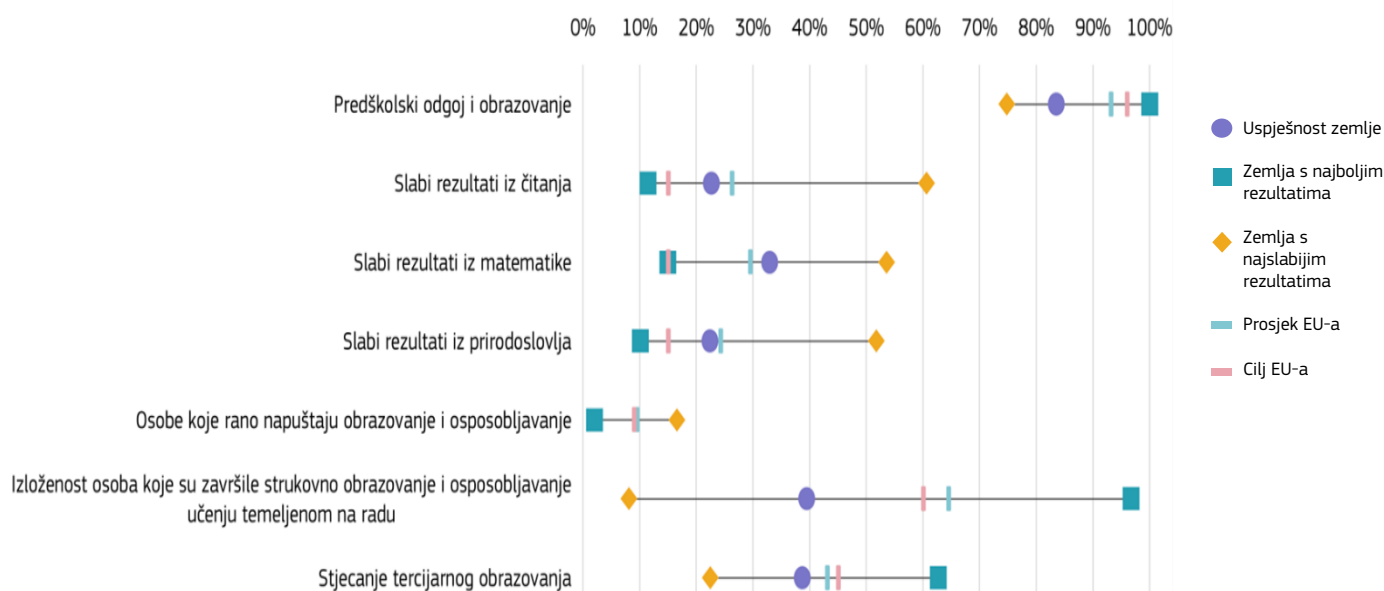
Više podataka o kontekstu dostupno je na adresi: op.europa.eu/etm

Ključni pokazatelji

	Cilj za 2030.	Hrvatska		EU	
		2013	2023	2013	2023
Ciljevi na razini EU-a					
Sudjelovanje u predškolskom obrazovanju (od 3. godine do dobi uključivanja u obvezno osnovnoškolsko obrazovanje) ¹	≥ 96 %	67.6%	83.5% ²²	91.8%	93.1% ^{22, d}
Učenci osmih razreda sa slabim rezultatima u digitalnim vještinama ²	< 15%	35.9%	:	:	:
čitanju	< 15%	18.7% ^{12, 100}	22.7% ²²	18.0% ¹²	26.2% ²²
Petnaestogodišnjaci sa slabim rezultatima u ³ :					
matematici	< 15%	29.9% ¹²	32.9% ²²	22.1% ¹²	29.5% ²²
prirodoslovlju	< 15%	17.3% ¹²	22.4% ²²	16.8% ¹²	24.2% ²²
Osobe koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje (u dobi od 18 do 24 godine) ⁴	< 9 %	4.5%	2.0% ^{bu}	11.8%	9.5%
Izloženost osoba koje su završile strukovno obrazovanje i osposobljavanje učenju temeljenom na radu ⁵	≥ 60 % (2025)	:	39.5% ^b	:	64.5% ^b
Stjecanje tercijarnog obrazovanja (u dobi od 25 do 34 godine) ⁶	≥ 45 %	27.3%	38.8% ^b	35.1%	43.1%
Sudjelovanje odraslih u obrazovanju (u dobi od 25 do 64 godine) ⁷	≥ 47 % (2025)	:	23.3% ²²	34.4% ^{11, b}	39.5% ²²
Drugi kontekstualni pokazatelji					
Pokazatelj jednakih mogućnosti (postotni bodovi) ⁸		:	14.9 ²²	:	24.1 ²²
Osobe koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje (u dobi od 18 do 24 godine) ⁹	Rođeni u dotičnoj državi	4.0%	1.9% ^{bu}	10.7%	8.2%
	Rođeni u EU-u	:	:	25.0%	21.0%
	Rođeni izvan EU-a	11.9% ^u	:	26.7%	21.6%
Stjecanje srednjoškolskog obrazovanja (u dobi od 20 do 24 godine, ISCED 3-8) ¹⁰		94.2%	97.3% ^b	80.9%	84.1%
Stjecanje tercijarnog obrazovanja (u dobi od 25 do 34 godine) ¹³	Rođeni u dotičnoj državi	28.0%	38.5% ^b	36.4%	44.2%
	Rođeni u EU-u	30.9% ^u	36.8% ^{bu}	31.1%	40.2%
	Rođeni izvan EU-a	17.5% ^u	41.0% ^b	24.6%	37.1%
Udio učitelja i nastavnika (ISCED 1-3) koji imaju 55 ili više godina ¹⁴		17.8% ¹⁵	18.7% ²²	23.4% ¹⁵	24.8% ²²
Ulaganja u obrazovanje ¹⁶	Javni rashodi za obrazovanje kao postotak BDP-a	4.9%	4.8% ²²	4.9%	4.7% ²²
	Javni rashodi za obrazovanje kao udio u ukupnim rashodima opće države	10.1%	10.7% ²²	9.9%	9.5% ²²

Izvori: 1 = Eurostat, [educ_uae_enra21]; 2 = IEA (ICILS 2018.); 3 = OECD (PISA); 4 = Eurostat, [edat_lfse_14]; 5 = Eurostat, [edat_lfs_9919]; 6 = Eurostat, [edat_lfse_03]; 7 = Eurostat, Istraživanje o obrazovanju odraslih (sudjelovanje u obrazovanju i osposobljavanju, ne uključujući vođeno osposobljavanje na radnom mjestu); 8 = Izračuni Europske komisije (Zajednički istraživački centar) na temelju podataka OECD-ova istraživanja PISA iz 2022.; 9 = Eurostat, [edat_lfse_02]; 10 = Eurostat, [edat_lfse_03]; 13 = Eurostat, [edat_lfs_9912]; 14 = Eurostat, [educ_uae_perp01], 16 = Eurostat, [gov_10a_exp]. Više informacija dostupno je u [Paketu instrumenata za Pregled](#) obrazovanja i osposobljavanja. Napomene: korišteni pokazatelj (predškolsko obrazovanje) odnosi se na programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja koji se prema Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja (ISCED) smatraju „obrazovnicima” te stoga čine prvu razinu obrazovanja u sustavima obrazovanja i osposobljavanja – razina ISCED 0; prema pokazatelju jednakih mogućnosti velika je razlika u udjelu petnaestogodišnjaka sa slabim rezultatima u čitanju, matematici i prirodoslovlju (zajedno) između najvišeg i najnižeg socioekonomskog kvartila; b = prekid vremenskog niza, d = definicija se razlikuje, p = privremeno, u = niska razina pouzdanosti: = nije dostupno, 11 = 2011., 12 = 2012., 15 = 2015., 18 = 2018., 22 = 2022.

Položaj u odnosu na zemlje s najboljim i najslabijim rezultatima

Izvor: Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu na temelju podataka Eurostata (LFS 2023. i UOE 2022.) i OECD-a (PISA 2022.).

1. Učenje za održivost

Učenje za održivost prisutno je na svim razinama obrazovanja i sve je zastupljenije.

Hrvatska je njegovu važnost istaknula u nekoliko strateških dokumenata. U Nacionalnom planu razvoja sustava obrazovanja do 2027. navodi se da bi do 2030. trebalo „osigurati da svi učenici steknu znanja i vještine koje su potrebne za promicanje održivog razvoja” (NPRSO, 2023.). Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u skladu je s vrijednostima održivosti jer je predviđeno da djeca uče o zajedništvu, uključenosti i odgovornosti (uključujući odgovornost prema prirodi). Održivost je od 2019. uključena u tri međupredmetne teme koje je potrebno integrirati u sve predmete u osnovnoj i srednjoj školi, a to su održivi razvoj, građanski odgoj i obrazovanje te osobni i socijalni razvoj. Učitelji i nastavnici ne vrednuju učenička postignuća na kraju svake godine, već na kraju svakog od pet ciklusa, koji zajedno obuhvaćaju 12 godina odgoja i obrazovanja u školi. Kurikulum za održivi razvoj donosi preporuke za ostvarivanje očekivanja, konkretne sadržaje i detaljna odgojno-obrazovna očekivanja. I u strukovnim školama kurikulumi za neke sektore (tehnički, ekonomski i zdravstveni) uključuju održivi razvoj na način koji je relevantan za određeno zanimanje. Predloženi novi modularni kurikulumi integrirat će održivost na način koji je relevantan za zanimanje u više sektora. U visokom obrazovanju provedba se razlikuje ovisno o

pojednim sveučilištima i fakultetima, koji osmišljavaju programe održivosti usredotočene na različita područja interesa i ciljeve (Raditya-Ležaić i dr., 2018.) i integriraju održivost u druge studijske programe. Visoka učilišta provode i kratke programe obrazovanja odraslih o održivosti, čiji su ishod mikrokvalifikacije koje se mogu financirati vaučerima.

Učenici su dobro upoznati s temom održivosti, a mnogi su i sudjelovali u s njom povezanim aktivnostima.

Međunarodno istraživanje građanskog odgoja i obrazovanja 2022. pokazuje da je u osmom razredu znanje učenika iznad prosjeka EU-a (519,8 bodova u usporedbi s prosjekom EU-17 od 506,7 bodova). Općenito promatrano bolje rezultate postižu djevojčice i djevojke (28,15 bodova više) i učenici s visokoobrazovanim roditeljima (79,3 boda više). U 53,8 % škola gotovo svi učenici osmih razreda sudjelovali su u aktivnostima povezanim s okolišnom održivošću, što je vrlo visok rezultat (EU-17: 48 %) (Schulz i dr., 2023.). Gotovo četvrtina svih škola u Hrvatskoj sudjeluje u međunarodnom programu Ekoškole, a održivost se često poučava u okviru projekata, npr. „Najljepši školski vrtovi”¹.

¹ <https://mzom.gov.hr/istaknute-teme/natjecaji-196/natjecaj-najljepsi-skolski-vrtovi-2024/6107>.

Učitelji i nastavnici nedovoljno su osposobljeni za poučavanje održivosti, a ipak mnogi sudjeluju u projektima i aktivnostima.

Prema ICCS-u samo je 30 % učitelja u nižem sekundarnom obrazovanju sudjelovalo u osposobljavanju o okolišu i održivosti, što je najmanji udio među zemljama sudionicama² unatoč kurikularnoj obvezi povezivanja te teme sa svim predmetima. Kompetencije povezane s održivošću nisu uključene u okvire kompetencija nastavnog osoblja ni u stručne standarde. Od nastavnog osoblja se očekuje da imaju teorijsko znanje o održivosti, ali ne i o tome kako poučavati o održivosti (Europska komisija, 2024.a). Riječ je o aspektu koji je izostavljen iz obrazovnih programa za nastavno osoblje (Mladenović, 2023.). U školama su teme povezane s održivošću uglavnom integrirane u poučavanje temeljeno na projektima i aktivnostima (56,8 % učitelja u osmom razredu u odnosu na 52,8 % za EU-17) (Schulz i dr., 2023.). Čini se da osposobljavanje nastavnog osoblja nije dostatno ni u inicijalnom obrazovanju učitelja i nastavnika (Vukelić i dr., 2019.) ni u trajnom stručnom usavršavanju (Anđić, 2020.). Samo tri od sedam sveučilišta koja obrazuju odgojitelje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju izvode kolegije o obrazovanju za održivost (Višnjić-Jevtić i dr., 2022.).

Hrvatska nastoji ozeleniti svoj sustav strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

Od 2022. digitalne i zelene vještine definirane su za katalog integriran u aplikaciju za vaučere za obrazovanje, koji se financiraju iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti i fonda ESF+. Svi novi standardi zanimanja uključuju zelene i digitalne vještine (Cedefop i ReferNet, 2023.d). Osim toga, hrvatska Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (ASOO) nastavnicima u SOO-u nudi edukaciju za zelene vještine putem konferencija za nastavnike u SOO-u, osposobljavanja po pojedinačnim sektorima i portala za osposobljavanje nastavnog osoblja.

Okvir 1: Osmišljavanje dodatnih predmeta iz područja građanskog odgoja i obrazovanja na lokalnoj razini

Gradovi Rijeka i Zagreb razvijaju vlastite izvannastavne predmete građanskog odgoja i obrazovanja.

Od školske godine 2016./2017. Grad Rijeka učenicima od petog do osmog razreda nudi građanski odgoj i obrazovanje te objavljuje priručnike. Taj su model preuzeli i drugi gradovi i županije.

<https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/odgoj-i-obrazovanje/osnovne-skole/programi-i-projekti-u-osnovnim-skolama/gradanski-odgoj-obrazovanje/>

Grad Zagreb je 2021. izradio vlastiti program za učenike od petog razreda osnovne škole do kraja srednje škole.

www.zagreb.hr/userdocs/images/arhiva/odgoj_obrazovanje_s_pot/ZAG.pdf

Sveučilište u Rijeci i Institut za društvena istraživanja u Zagrebu također su 2021. izradili kurikulum pod nazivom „Škola i zajednica” za izborne predmete u 2. i 3. razredu srednje škole (Angelovski i dr., 2021.). Danas se taj kurikulum provodi u više od 60 škola u različitim dijelovima zemlje.

Ti posebni predmeti nadopunjuju i jačaju kompetencije stečene međupredmetnim učenjem.

² U Međunarodnom istraživanju građanskog odgoja i obrazovanja 2022. sudjelovalo je 17 država članica EU-a: Bugarska, Cipar, Danska, Estonija, Francuska, Hrvatska, Italija, Latvija, Litva, Malta, Nizozemska, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska i Švedska.

2. Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Sudjelovanje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju raste, ali je i dalje ispod prosjeka EU-a. U formalnu skrb za djecu 2023. bilo je upisano 29,6 % djece u dobi do tri godine, što je 2,1 postotni bod više nego 2022. i blizu nacionalnog cilja za 2030. (29,9 %). Ta se stopa od 2013. do 2023. povećala za 18,6 postotnih bodova. U 2022. stopa sudjelovanja djece od 3. godine do početka obveznog osnovnoškolskog obrazovanja bila je 83,5 %, što je 5,7 postotnih bodova više nego 2021. Iako je i dalje među najnižima u EU-u (EU: 93,1 %), od 2013. do 2022. znatno se povećala (za 15,9 postotnih bodova).

Hrvatska poduzima velike korake za povećanje sudjelovanja zahvaljujući velikim ulaganjima u infrastrukturu i novom modelu državnog sufinanciranja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Infrastrukturnim ulaganjima koja su uvrštena u Nacionalni plan oporavka i otpornosti nastoji se otvoriti 22 500 dodatnih mjesta u dječjim vrtićima te do drugog tromjesečja 2026. stopa sudjelovanja povećati na 90 %. Prema izvješćima odabrana su 343 projekta

koji će osigurati 21 380 dodatnih mjesta³. Dodatna sredstva za infrastrukturu dječjih vrtića osiguravaju se iz fondova kohezijske politike (45,6 milijuna EUR)⁴ i iz državnog proračuna⁵. Središnji državni ured za demografiju i mlade raspisao je javni poziv (s proračunom od 3,3 milijuna EUR) radi poboljšanja materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima, namijenjen opremanju igrališta i uređenju vanjskih prostora. Od 1. listopada 2023. vlada sufinancira operativne troškove dječjih vrtića na temelju broja djece i indeksa razvijenosti općina. Ta će se sredstva iskoristiti za povećanje dostupnosti, održivosti i priuštivosti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja⁶.

³ <https://mzom.gov.hr/vijesti/osigurana-sredstva-za-dodatnih-5080-mjesta-u-vrticima/6083>.

⁴ <https://mzom.gov.hr/vijesti/fuchs-objavljujemo-jos-tri-poziva-za-vrtice-osnovne-i-srednje-skole/6230>.

⁵ Ukupno 8,6 milijuna EUR 2024. i 2025. za općine i gradove koji su prema indeksu razvijenosti ispod prosjeka.

⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2023_09_109_1562.html.

I dalje je premalo odgojitelja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, što može otežati povećanje sudjelovanja. Prema ažuriranim podacima o manjku odgojitelja potrebnih ih je zaposliti još 7002 da bi se ispunili ciljevi za 2030. Za to bi trebalo povećati broj osoba sa završenim studijskim programima za odgojitelje i uvesti dodatne hitne mjere (Matković, 2021.). U 2022. Ministarstvo znanosti i obrazovanja zakonski je omogućilo zapošljavanje učitelja pod uvjetom da završe program prekvalifikacije u roku od dvije godine nakon zapošljavanja na radnom mjestu odgojitelja, a odobreni programi još nisu započeli s provedbom (Sveučilište u Osijeku). Unatoč sve većem broju odgojitelja prema nacionalnim statističkim podacima (njih 1948 više u razdoblju od 2020. do 2023.)⁷, podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje upućuju i na njihov sve veći manjak⁸.

U tijeku je osmišljavanje novih kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. U 2023.

osnovane su radne skupine za izradu nacrtu prijedloga nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje⁹ i nacionalnog kurikuluma predškole¹⁰. Program predškolskog odgoja i obrazovanja obavezan je dio ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja za svu djecu prije polaska u osnovnu školu. On je integriran u dugotrajnije programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, a djeca koja ne sudjeluju u tim programima morala bi ga pohađati godinu dana prije polaska u školu¹¹. Trenutačnim prijedlogom novog kurikuluma predškole broj sati predškolskog odgoja i obrazovanja povećao bi se na 700 te bi se on prvi put temeljio na definiranim razvojnim područjima i odgojno-obrazovnim očekivanjima. Na nedavnim javnim savjetovanjima Sindikat radnika u predškolskom odgoju i obrazovanju i Hrvatska psihološka komora iznijeli su kritike tog prijedloga jer nije pedagoški dovoljno prilagođen razvojnoj razini djece¹².

⁷ <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/9961> i <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/76959>.

⁸ Broj objavljenih slobodnih radnih mjesta u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju od 2014. do 2023. više se nego udvostručio, dok se broj mjesta koja nisu popunili prijavljeni tražitelji zaposlenja povećao 5,5 puta.

⁹ <https://mzom.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Obrazovanje/Predskolski/Odluka-o-imenovanju-Radne-skupine-za-izradu-Nacrta-prijedloga-Nacionalnoga-kurikuluma-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf>.

¹⁰ <https://mzom.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Obrazovanje/Predskolski/Odluka-o-imenovanju-NKP-7-4-2023.pdf>.

¹¹ <https://www.zakon.hr/cms.htm?id=1270>.

¹² <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=27075>.

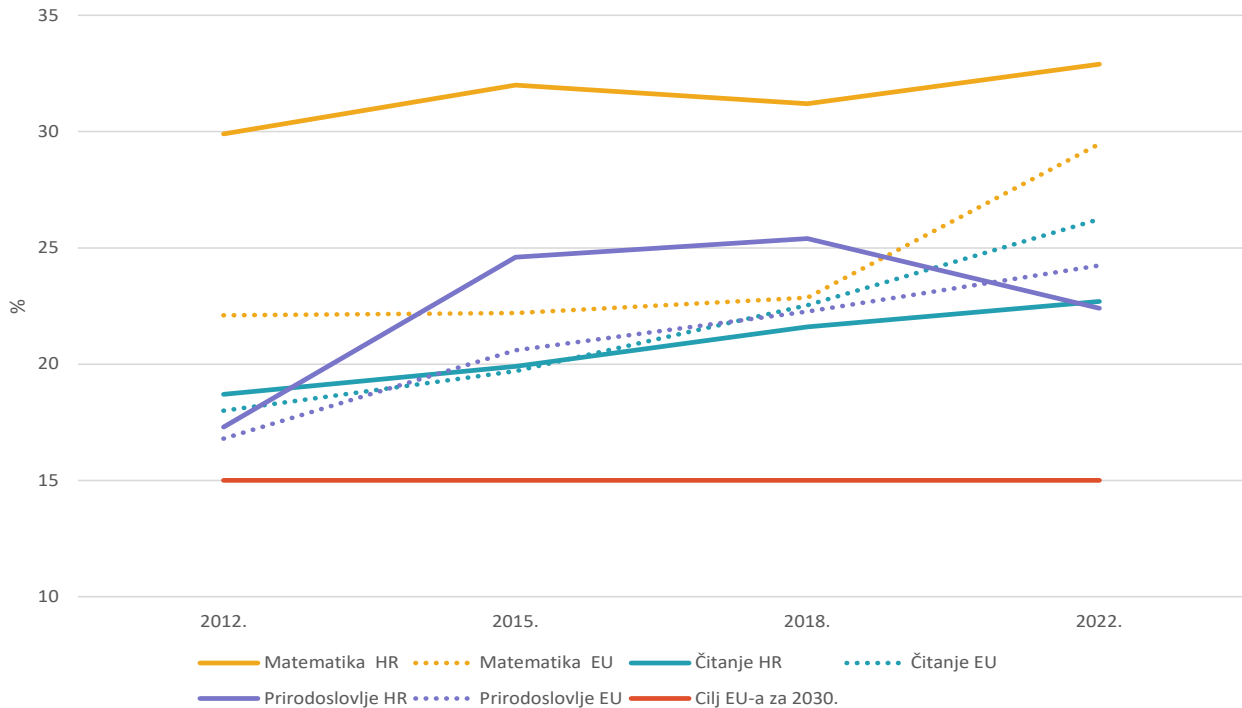
3. Odgoj i obrazovanje u školi

Osnovne vještine općenito su stabilne od 2018., a u području prirodoslovlja su se i poboljšale. Rezultati OECD-ova Programa za međunarodno ispitivanje znanja i vještina učenika (PISA) za 2022. pokazuju relativno stabilne rezultate učenika unatoč poremećajima uslijed pandemije bolesti COVID-19 i potresa koji su u tom razdoblju pogodili dijelove Hrvatske, što ukazuje na otpornost hrvatskog obrazovnog sustava. Ti bi rezultati mogli biti posljedica relativno kratkog razdoblja zatvaranja škola u Hrvatskoj (Markočić Dekanić i dr., 2023.), uspješnog prelaska na digitalno obrazovanje kada je počela pandemija i uvođenja u škole novih kurikuluma temeljenih na kompetencijama u razdoblju 2019. – 2022. Stopa

učenika sa slabim rezultatima (tj. udio učenika s nezadovoljavajućom razinom vještina) sad je ispod prosjeka EU-a u čitanju (22,7 % u odnosu na 26,2 % u EU-u) i prirodoslovlju (22,4 % u odnosu na 24,2 % u EU-u). U prirodoslovlju je dugoročni trend negativan (povećanje slabih rezultata za 5,1 postotni bod od 2012.), ali kratkoročni je trend pozitivan, o čemu svjedoči pad slabih rezultata za 2,9 postotnih bodova (OECD, 2023.). Riječ je o drugom najvećem poboljšanju u EU-u od 2018. Iako su trenutačni rezultati Hrvatske u usporedbi s prosjekom EU-a bolji nego prije, to je uglavnom posljedica pada prosjeka EU-a (od 2018. do 2022. za 6,6 postotnih bodova u matematici, 3,7 u čitanju i 2 postotna boda u prirodoslovlju).

Slika 1: Kretanje slabih rezultata u matematici, čitanju i prirodoslovlju prema istraživanjima PISA 2012. – 2022. (%)

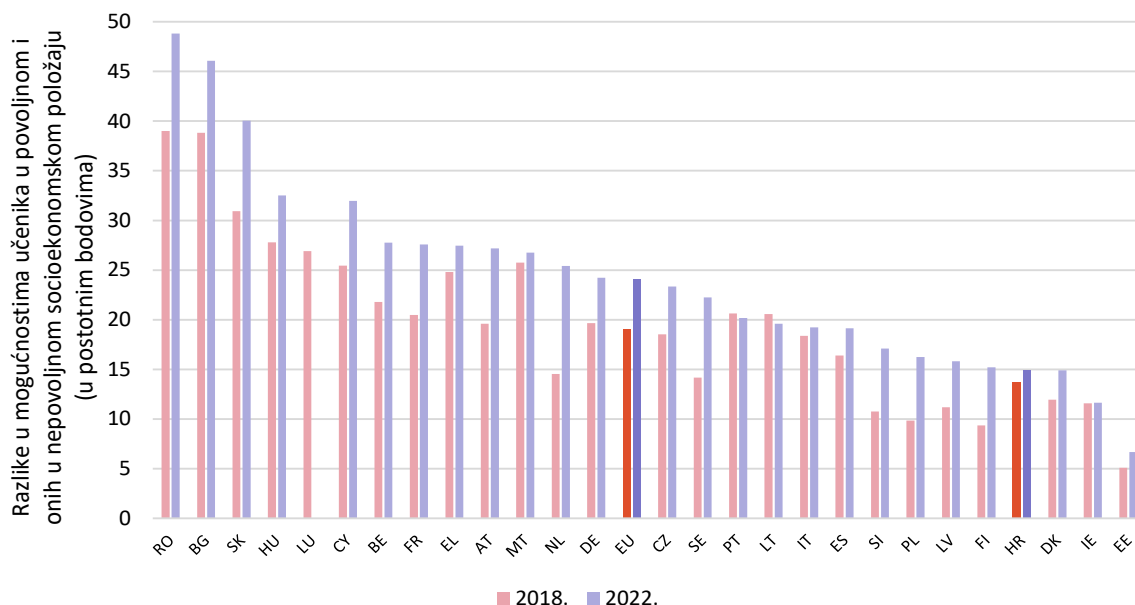

Izvor: OECD (2023.).

Trećina svih učenika i gotovo polovina učenika u nepovoljnom položaju postižu slabe rezultate u matematici. Stopa slabih rezultata u matematici i dalje je visoka (32,9 % u usporedbi s 29,5 % u EU-u). Slabi rezultati češći su među učenicima u nepovoljnom položaju (47,8 %). Prema nacionalnom izvješću o rezultatima istraživanja PISA učenici navode da ih se uglavnom poučava formalnoj, a ne primijenjenoj matematici. Rezultati istraživanja PISA pokazuju da je 70 % hrvatskih učenika (onih sa slabim rezultatima) te godine pohađalo dodatnu (obično privatnu) poduku iz matematike (Markočić Dekanić i dr., 2023.). Slabi rezultati možda su povezani i s malim brojem nastavnih sati te nedostatkom kvalificiranih učitelja i nastavnika matematike i fizike.

U sva tri područja Hrvatska ima manje učenika koji postižu najbolje rezultate od prosjeka EU-a. U matematici (5,9 % u odnosu na 7,9 % u EU-u) i čitanju (4,2 % u odnosu na 6,5 % u EU-u) taj se udio nije poboljšao od 2012. U prirodoslovlju (5,4 % u odnosu na 6,9 % u EU-u) se od 2018. povećao za 1,8 postotnih bodova, što je najveće povećanje u tom razdoblju u EU-u. U prirodoslovlju nema rodni razlika, ali dječaci češće postižu najbolje rezultate u matematici, a djevojčice u čitanju.

Slika 2: Nejednake mogućnosti: utjecaj socioekonomskog položaja na slabe rezultate u matematici, čitanju i prirodoslovlju zajedno, PISA 2018. i 2022.

Izvor: OECD (2023.).

Napomena: Prikazana je razlika u slabim rezultatima u sve tri osnovne vještine zajedno između učenika u povoljnom i onih u nepovoljnom socioekonomskom položaju. Luksemburg nije sudjelovao u istraživanju PISA 2022.

U hrvatskom obrazovnom sustavu utjecaj socioekonomskog položaja na rezultate učenika znatno je manji od prosjeka EU-a. Vrlo slabi rezultati (tj. slabi rezultati u sve tri osnovne vještine zajedno) na nešto su nižoj razini od prosjeka EU-a (13,6 % u odnosu na 16,1 % u EU-u), a razlika u slabim rezultatima učenika u povoljnom i onih u nepovoljnom socioekonomskom položaju jedna je od najnižih u EU-u (14,9 postotnih bodova u odnosu na 24,1 postotni bod u EU-u). Više se učenika smatra akademski otpornima¹³ u odnosu na prosjek u EU-u (10,7 % u odnosu na 9,4 %). Stopa ponavljanja razreda najniža je u EU-u: samo 1,2 % učenika ponavlja razred, i to se u pravilu događa samo jedanput, u višim razredima osnovne i u srednjim školama. Udio učenika migrantskog podrijetla također je relativno nizak (8,8 %), a njihovo migrantsko podrijetlo ne utječe znatno na njihove rezultate.

¹³ Otporni učenici u području matematike su učenici u nepovoljnom položaju čiji su rezultati u matematici u gornjem kvartilu među učenicima u njihovoj zemlji.

Obrazovanje i osposobljavanje 2023. je rano napustilo 2 % učenika, što je najniži postotak u EU-u. Unatoč relativno dobroj razini jednakih mogućnosti neke su prepreke i dalje prisutne. Iako je osnovno obrazovanje besplatno, neki materijali i aktivnosti nisu dostupni učenicima koji su u nepovoljnom položaju (UNICEF, 2022.). Jedan od problema može biti i pristup školi jer se prijevoz organizira samo za učenike od prvog do četvrtog razreda koji žive na udaljenosti većoj od 3 km do škole i za učenike od petog do osmog razreda koji žive na udaljenosti većoj od 5 km (Pravobraniteljica, 2022.). Učenici u nepovoljnom položaju prekomjerno su zastupljeni u trogodišnjim strukovnim srednjoškolskim programima, koji im ne omogućuju pristup državnoj maturi ni visokom obrazovanju. Više od polovine romske djece pohađa segregirane škole, u kojima su sva ili većina djece Romi¹⁴.

¹⁴ [Roma in 10 European countries. Main results – ROMA SURVEY 2021 \(europa.eu\)](https://roma.europa.eu/roma-in-10-european-countries-main-results-roma-survey-2021)

Dobrobit itekako utječe na uspjeh učenika.

Prema rezultatima istraživanja PISA za 2022. 15,9 % učenika trpi vršnjačko nasilje barem nekoliko puta mjesečno, a češće je među učenicima i u školama u nepovoljnom položaju. S tim je povezan pad rezultata u matematici za 24 boda u istraživanju PISA¹⁵. Negativni učinci najizraženiji su u slučajevima prijetnji (–42 boda), iznude (–64 boda), tučnjava (–50 bodova) i nedostatka osjećaja sigurnosti u školi (–45 bodova). Osjećaj pripadnosti školi ima većina učenika (83,2 % u odnosu na 72,4 % u EU-u) i oni u matematici postižu 15 bodova više.

Interes za karijere u području STEM-a raste, ali na odabir karijere utječu stereotipi. Interes učenika za karijere u području STEM-a raste kako prelaze u više razrede, ali njihov odabir područja studija oblikuju stereotipi. Dječaci su uglavnom zainteresirani za informatiku i inženjerstvo, djevojčice za biomedicinu i zdravstvo, a zajednički im je interes za prirodne znanosti i matematiku (Jokić i Ristić Dedić, 2024). Digitalne vještine mladih u dobi od 16 do 19 godina 2023. bile su među najvišima u EU-u: 90,29 % njih imalo je osnovne ili iznadprosječne digitalne vještine (prosjeak u EU-u: 66,49 %).

Provedba eksperimentalnog projekta cjelodnevne škole započela je u 62 škole.

Ministarstvo obrazovanja dodijelilo je 2 milijuna EUR za izborne aktivnosti (sportske, kreativne ili informatičke kompetencije) koje se provode u školama u poslijepodnevnom satima. Vlada je u prosincu 2023. izmijenila Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi¹⁶ uvođenjem promjena kao što su mogućnost povećanja broja nastavnih sati za učenike u školama s jednosmjenskom nastavom, organiziranje potpomognutog i obogaćenog učenja, zapošljavanje bivših korisnika STEM stipendija te privremeno zapošljavanje umirovljenih učitelja i nastavnika do 67. godine života ako kvalificirano osoblje nije dostupno. Izmjenama su ukinuta i obvezna upisna područja te su prepuštena odluci

osnivača škole. Poziv za dostavu projektnih prijedloga za razvoj školske infrastrukture za jednosmjensku nastavu, financiran u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, s proračunom od 303 milijuna EUR¹⁷, bio je raspisan od srpnja 2023. do srpnja 2024. Ta bespovratna sredstva iz NPOO-a dopunjena su zajmom iz Dodatka tom planu u iznosu od 1 milijarde EUR kako bi sve osnovne škole prešle na jednosmjensku nastavu. Sve škole u Hrvatskoj trebale bi moći izvoditi jednosmjensku nastavu do drugog tromjesečja 2026.

Nacionalni ispiti za praćenje ishoda obrazovanja prošireni su na četvrti razred osnovne škole. U ožujku 2024. svi učenici četvrtog razreda u Hrvatskoj prvi su put polagali nacionalne ispite iz hrvatskog jezika, matematike, prirode i društva te jezika nacionalne manjine¹⁸. Rezultati nacionalnih ispita iz prethodnih godina nisu javno dostupni. Međutim, učenici mogu pristupiti vlastitim rezultatima, učitelji mogu pristupiti rezultatima svojih učenika, a ravnatelji mogu pristupiti rezultatima svojih škola kako bi ih usporedili s nacionalnim prosjekom¹⁹ i vidjeli gdje ima potencijala za poboljšanje. Prve evaluacije rezultata provest će se za nekoliko godina.

¹⁵ Kad se uzme u obzir socioekonomski profil škola i učenika.

¹⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_12_156_2387.html.

¹⁷ <https://mzom.gov.hr/istaknute-teme/natjecaji-196/objava-otvorenog-poziva-za-dodjelu-bespovratnih-sredstava-izgradnja-rekonstrukcija-i-opremanje-osnovnih-skola-za-potrebe-jednosmjenskog-rada-i-cjelodnevne-skole/5635>.

¹⁸ <https://www.ncvvo.hr/wp-content/uploads/2024/06/Kalendar-i-vremenik-NI-2025.pdf>.

¹⁹ <https://www.ncvvo.hr/obavijest-o-objavi-rezultata-nacionalnih-ispita-sk-godina-2021-2022/>.

4. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje

Hrvatska nastavlja poboljšavati relevantnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) za tržište rada.

Bilježi jedan od najvećih udjela polaznika srednje razine obrazovanja koji su upisani u strukovne programe u EU-u (70,5 % u odnosu na 54,2 % u EU-u 2022.)²⁰. Međutim, stopa zaposlenosti osoba koje su nedavno završile SOO i dalje je ispod prosjeka EU-a (70 % u odnosu na 81 % u EU-u 2023.)²¹. Hrvatski sustav SOO-a mijenja se iz sustava temeljenog na usvajanju gradiva u sustav temeljen na ishodima učenja, pri čemu se mnogi aspekti reformiranog sustava trenutačno razvijaju. U 2023. ukupno je 25 strukovnih škola uspješno transformirano u regionalne centre kompetentnosti kako bi se osiguralo inovativno poučavanje, vrhunska infrastruktura i učenje temeljeno na radu (Cedefop i ReferNet, 2023.a).

Hrvatska provodi velike reforme kako bi poboljšala relevantnost, kvalitetu i privlačnost SOO-a. Uz potporu iz fonda ESF+ zastarjeli kurikulumi koji se temelje na predmetima zamjenjuju se modularnim kurikulumima koji se temelje na standardima zanimanja i usklađeni su s potrebama tržišta rada. Modul povezuje opći predmet sa strukovnim. Iako su moduli pozitivan pomak, nastavnici, civilno društvo i šira javnost izrazili su zabrinutost zbog te reforme, na temelju koje predmet politika i gospodarstvo postaje izborni, tj. potencijalno se ukida za učenike u trogodišnjim srednjoškolskim programima. To je zabrinjavajuće jer u tom predmetu učenici u SOO-u stječu dublje znanje o građanskom odgoju i

obrazovanju²². Radi se na povećanju sudjelovanja u učenju temeljenom na radu (39,5 % osoba u dobi od 20 do 34 godine koje su 2023. završile strukovnu školu, u usporedbi sa 64,5 % u EU-u²³) pružanjem poticaja za polaznike i poslodavce. Hrvatska je 2023. dovršila razvoj sustava osiguravanja kvalitete u obrazovanju odraslih, uključujući trajno strukovno obrazovanje i osposobljavanje (Cedefop, 2024.; Cedefop i ReferNet, 2023.b). Revidira i samoprocjenu pružatelja osposobljavanja u početnom SOO-u te proširuje opseg pilot-programa za praćenje osoba sa srednjoškolskom strukovnom kvalifikacijom (Cedefop i ReferNet, 2023.c). To su važne etape na putu prema sveobuhvatnom sustavu osiguravanja kvalitete SOO-a. Reformom nacionalnih natjecanja u vještinama nastoji se povećati privlačnost SOO-a i natjecanja uskladiti s međunarodnima, kao što su WorldSkills i EuroSkills, a promiče se i cjeloživotno učenje putem strateškog planiranja i informativnih kampanja (Cedefop, 2024.).

²⁰ Eurostat: educ_uoe_enra13. Srednja razina za prosjek EU-a odnosi se na kombinaciju srednjoškolskog i postsekundarnog netercijarnog obrazovanja.

²¹ Eurostat: edat_lfse_24.

²² <https://goo.hr/gong-i-good-kontra-reforme-strukovnih-skola-po-kojoj-politika-i-gospodarstvo-leti-van-iz-obavezne-nastave/>.

²³ Eurostat: edat_lfs_9919.

Okvir 2: Modernizacija sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Ta je reforma uključivala prilagodbu kurikulumu S00-a potrebama tržišta rada, što je rezultiralo s 14 sektorskih kurikuluma i 132 kurikuluma S00-a na temelju više od 200 standarda zanimanja i 142 standarda kvalifikacija. Izrađen je 31 kurikulum za opće predmete te brojni nastavni i obrazovni materijali.

Reforma je uključivala prelazak na modularne kurikulume koji se temelje na ishodima, uz veću razinu učenja temeljenog na radu i uvođenje kurikuluma za pružatelje S00-a kako bi se izbornim modulima potaknula njihova autonomija, inovativnost, fleksibilnost i prilagodba programa. Reforma je predstavljena na 50 radionica i 41 regionalnoj konferenciji 2023., a intenzivne aktivnosti osposobljavanja provode se i dalje.

Pristup je testiran u eksperimentalnoj provedbi u devet strukovnih škola koje su ujedno regionalni centri kompetentnosti, u školskim godinama 2022./2023. i 2023./2024., a nastavlja se i u 2024./2025. Očekuje se da će provedba u svim školama krenuti od školske godine 2025./2026.

Financiranje iz ESF-a: 17,7 milijuna EUR.

5. Visoko obrazovanje

Stopa stjecanja tercijarnog obrazovanja raste. Udio osoba u dobi od 25 do 34 godine koje su 2023. završile tercijarno obrazovanje iznosio je 38,8 %, što je za 3,3 postotna boda više nego 2022. Još je uvijek ispod prosjeka EU-a od 43,1 % i cilja EU-a od 45 %. Velika je rodna razlika u korist žena koja iznosi 20,7 postotnih bodova. Stopa mladih (25 – 34 godine) s tercijarnim obrazovanjem koji žive u gradovima viša je za 20,7 postotnih bodova od stope mladih koji žive u ruralnim područjima²⁴. Velike su i regionalne varijacije, pri čemu je stopa stjecanja tercijarnog obrazovanja u Gradu Zagrebu (58,4 %) više nego dvostruko veća od one u Panonskoj regiji (26,7 %)²⁵. Ukupno 28,2 % mladih (18 – 29 godina) pohađa prijediplomske ili diplomske studije, što je povećanje od gotovo 5 postotnih bodova od 2013.²⁶ U 2023. stopa zaposlenosti osoba koje su nedavno diplomirale (20 – 34 godine) bila je 84,4 %, što je ispod prosjeka EU-a od 87,7 %, ali 3,7 postotnih bodova više nego u 2022²⁷.

²⁴ Eurostat: edat_lfs_9913.

²⁵ Eurostat: edat_lfse_04.

²⁶ Eurostat: educ_uoe_enrt02.

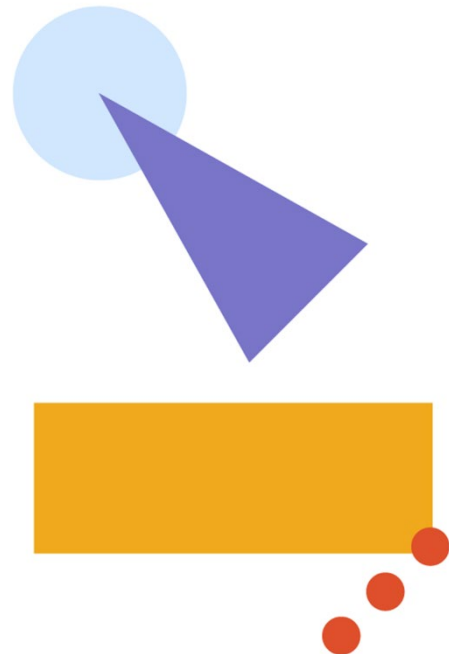
²⁷ Eurostat: edat_lfse_24.

Mobilnost u svrhu učenja je niska, a većina stranih studenata dolazi iz europskih zemalja koje nisu članice EU-a. U 2022. samo je 7,9 % osoba s diplomom iz Hrvatske ostvarilo mobilnost²⁸. To je jedna od najnižih stopa mobilnosti u EU-u (prosjeak EU-a: 10,9 %) te je znatno niža od cilja na razini EU-a za 2030., koji je 23 %. Većina osoba s diplomom u Hrvatskoj koje su ostvarile mobilnost završila je cijeli studij u inozemstvu (4,6 % svih osoba s diplomom u Hrvatskoj). Od onih koji su otišli u inozemstvo na kraća razdoblja studiranja (3,3 %), njih 90,4 % to je učinilo putem studijskih programa EU-a. Udio stranih osoba s diplomom u Hrvatskoj 2022. bio je vrlo malen, svega 2,5 % (EU: 8,7 %), a najviše ih je došlo iz europskih zemalja koje nisu članice EU-a: 78,4 % (EU: 12,4 %).

²⁸ Izvor: Izračuni Europske komisije na temelju podataka Eurostata (UOE) za 2022. i podataka OECD-a za 2022. Postoji vjerojatnost da su prosjek EU-a i uspješnost zemalja podcijenjeni zbog nekoliko ograničenja koja utječu na podatke o mobilnosti u svrhu učenja. Za više informacija pogledajte poglavlje 5.2. Pregleda obrazovanja i osposobljavanja za 2024. – komparativno izvješće.

U okviru reforme sustava visokog obrazovanja u tijeku su pregovori o prvim cjelovitim programskim ugovorima. Prije reforme sveučilišta je financirala država prema njihovim potrebama i broju studenata. Posljednjih godina u Hrvatskoj su uvedeni parcijalni programski ugovori koje koriste neka sveučilišta. Sad su programski ugovori postali obvezni način financiranja za sva javna sveučilišta pa se tako financiranje povezuje s njihovim rezultatima i ispunjenjem određenih ciljeva. O ugovorima pregovaraju ministar obrazovanja i sveučilište, a sastoje se od tri komponente: osnovne, razvojne i

izvedbene proračunske komponente. Razvojna i izvedbena komponenta ovise o tome postiže li sveučilište dogovorene ciljeve. Prema novom zakonu udio razvojne komponente ne može biti veći od 20 %, a izvedbene od 10 % iznosa osnovne komponente. One bi trebale biti poticaj za poboljšanje kvalitete i povećanje internacionalizacije i relevantnosti visokog obrazovanja. Ugovori su već potpisani za 25 javnih znanstvenih instituta i dva veleučilišta, dok su pregovori s drugim javnim sveučilištima još u tijeku. Provedba će se vrednovati 2026.

6. Obrazovanje odraslih

Obrazovanje odraslih u Hrvatskoj i dalje je ograničena opsega, a neusklađenost ponuđenih i traženih vještina povećava manjak radne snage. U odnosu na prosjek EU-a stopa sudjelovanja Hrvatske u obrazovanju odraslih i dalje je na niskoj razini, pogotovo među niskokvalificiranim, starijim i dugotrajno nezaposlenim osobama te onima iz ruralnih područja. U 2022. samo je 23,3 % odraslih u Hrvatskoj u dobi od 25 do 64 godine u prethodnih 12 mjeseci sudjelovalo u obrazovanju i osposobljavanju (ne uključujući vođeno osposobljavanje na radnom mjestu), što je smanjenje u odnosu na 2016. (26,9 %) i znatno ispod prosjeka EU-a od 39,5 %²⁹. Osim toga, 2022. je bilo velikih nejednakosti u sudjelovanju odraslih u obrazovanju ovisno o spolu (19 % muškaraca u odnosu na 27,5 % žena), dobi (33,4 % odraslih u dobi od 25 do 34 godine u odnosu na samo 13,2 % u dobi od 55 do 64 godine) i radnom statusu (28,6 % zaposlenih, 12,2 % nezaposlenih, 8,9 % neaktivnih). Hrvatska ulaže (sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti i fonda ESF+) u obrazovanje odraslih i stjecanje vještina relevantnih za tržište rada. Međutim, potrebno je još više angažmana kako bi se ostvario nacionalni cilj da do 2030. najmanje 55 % svih odraslih osoba svake godine sudjeluje u osposobljavanju. Potrebna su veća ulaganja za stvaranje individualnih računa za učenje na temelju uspjeha sustava vaučera za obrazovanje (Europska komisija, 2024.b).

²⁹ Eurostat: *Istraživanje o obrazovanju odraslih – sudjelovanje u obrazovanju i osposobljavanju, isključujući vođeno osposobljavanje na radnom mjestu.*

Hrvatska ostvaruje napredak u razvoju kvalitetnog sustava obrazovanja odraslih koji je relevantan za tržište rada. Na temelju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) razvijaju se novi kurikulumi. Provedba programa vaučera za vještine u okviru NPOO-a pomaže polaznicima da razviju digitalne i zelene vještine relevantne za tržište rada. Sustav će se nastaviti razvijati uz potporu iz fonda ESF+. Osim toga, nedavno je ostvaren znatan napredak u razvoju sustava osiguravanja kvalitete u obrazovanju odraslih (Cedefop i ReferNet, 2023.b) i u razvoju sustava za priznavanje neformalnog i informalnog učenja (okvir za vrednovanje prethodnog učenja za stjecanje mikrokvalifikacija, djelomičnih i cjelovitih kvalifikacija predstavljen u ožujku 2024.)³⁰, uz potporu Instrumenta Europske unije za tehničku potporu. Te su mjere važan korak naprijed u poboljšanju pružanja i kvalitete obrazovanja odraslih.

³⁰ <https://www.asoo.hr/en/2024/03/06/the-successful-presentation-of-the-new-system-for-evaluating-non-formal-and-informal-learning-in-the-republic-of-croatia/>.

Referentni dokumenti

Andić, D. (2020.), *Continuing professional development of teachers in Education for Sustainable Development – case study of the Republic of Croatia*, *Teacher Development*, 24:2, 143-164, DOI: 10.1080/13664530.2020.1719877.

Angelovski, L., Čulum Ilić, B., De Karina, H., Doolan, K., Grozdanov, Z., Jokić, B., Šimleša, D. i Zelić, N. (2021.), *Prijedlog kurikulumu građanskog odgoja i obrazovanja u srednjoj školi*. <https://uniri.hr/wp-content/uploads/2021/11/SiZ-Prijedlog-kurikuluma-A4-2021-11-03-1.pdf>.

Bouillet, D., Brajković, S., Farnell, T., Jusup, L., Novoselec, I., Pijaca Plavšić, E., Šimanović, M. i Biloglav, M., (2023.), *Unaprijeđenje pravičnosti i uključenosti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj: analiza i preporuke za javne politike*. Zagreb: Institut za razvoj obrazovanja, https://www.obrazovanjezasve.hr/wp-content/uploads/2023/10/Mreza_preporuke_1_RPOO-1.pdf.

Cedefop (2024.), *Vocational education and training policy briefs 2023 – Croatia*, Cedefop monitoring and analysis of vocational education and training policies, <http://data.europa.eu/doi/10.2801/995780>.

Cedefop and ReferNet (2023.a), *Regional centres of competences: Croatia*, Timeline of VET policies in Europe [internetski alat], <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/timeline-vet-policies-europe/search/28264>.

Cedefop and ReferNet (2023.b), *Development of a quality assurance system in adult education: Croatia*, Timeline of VET policies in Europe. [internetski alat], <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/timeline-vet-policies-europe/search/42778>.

Cedefop and ReferNet (2023.c), *VET graduate tracking: Croatia*, Timeline of VET policies in Europe [internetski alat], <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/timeline-vet-policies-europe/search/28822>.

Cedefop and ReferNet (2023.d), *Development of occupational standards: Croatia*. Timeline of VET policies in Europe. [internetski alat], <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/timeline-vet-policies-europe/search/28824>.

Europska komisija / EACEA / Eurydice, (2024.a), *Učenje za održivost u Europi: stjecanje kompetencija i podrška učiteljima i školama. Izvješće Eurydicea*, Luksembourg: Ured za publikacije Europske unije.

Europska komisija (2024.b), *Europski semestar, Izvješće za Hrvatsku 2024.*, <https://economy->

finance.ec.europa.eu/publications/2024-european-semester-country-reports_en.

Jokić, B. i Ristić Dedić, Z. (2024.), *Preliminary results of the project STEMFEMME*. <https://www.idi.hr/hr/obavijesti/lista-obavijesti/javnosti-je-predstavljen-projekt-stem-femme-proveden-u-suradnji-s-a1-hrvatska-i-gradom-splitom>.

Markočić Dekanić, A. i dr. (2023.), *PISA 2022.: REZULTATI, ODREDNICE I IMPLIKACIJE. Međunarodno istraživanje znanja i vještina učenika*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb, https://pisa.ncvvo.hr/wp-content/uploads/2023/12/PISA-2022_Nacionalni-izvjestaj.pdf.

Matković, T., (2021.), *Ažurirana procjena kvantitativnih potreba za obrazovanjem i zapošljavanjem odgojitelja u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, <https://mzom.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Dokumenti-ZakonskiPodzakonski-Akti/Predskolski/Azurirana-procjena-kvantitativnih-potreba-za-obrazovanjem-i-zaposljavanjem-odgojitelja-u-sustavu-ranog-i-predskolskog-odgoja-i-obrazovanja.pdf>.

Mladenović, J. (2023.), *Education for Change: Higher Education in Croatia for Sustainable Development. Tourism and hospitality industry* (str. 195–208), Opatija: Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu. DOI: 10.20867/thi.26.4.

Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje do 2027. godine (NPRSO) (2023.), Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, Hrvatska, ožujak 2023., <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanja/AkcijскиiNacionalniPlan/Nacionalni-plan-razvoja-sustava-obrazovanja-za-razdoblje-do-2027.pdf>.

OECD (2023.), *PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education*, PISA, OECD Publishing, Pariz, <https://www.oecd.org/publications/pisa-2022-results-volume-i-53f23881-en.htm>.

Pravobraniteljica za djecu (2022.), *Izvješće o radu pravobraniteljice za djecu za 2022. godinu*, <https://dijete.hr/hr/download/izvjesce-o-radu-pravobraniteljice-za-djecu-za-2022-godinu>.

Raditya-Ležaić, A., Boromisa, A. i Tišma, S. (2018.), *Komparativni pregled obrazovanja za održivi razvoj i istraživanje potreba za stručnjacima u Hrvatskoj*. *Socijalna ekologija*, 27 (2), 165–180, <https://doi.org/10.17234/SocEkol.27.2.3>.

Schulz, W., Ainley J., Fraillon, J., Losito, B., Agrusti, G., Damiani, V. i Friedman, T. (2023.), *Education for Citizenship in Times of Global Challenge*, IEA

International Civic and Citizenship Education Study 2022 International Report (revidirano izdanje), International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), www.iea.nl/sites/default/files/2024-02/ICCS-2022-International-Report-Revised.pdf.

Ured UNICEF-a za Hrvatsku (2022.), *Dubinska analiza politika, programa, usluga, izvora financiranja te mehanizama usmjerenih na suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti djece u Hrvatskoj, Podloga za razvoj Nacionalnog akcijskog plana za provedbu Europskog jamstva za djecu u Hrvatskoj*. Zagreb, siječanj 2022., <https://www.unicef.org/croatia/media/10531/file>.

Vukelić, N., Čekolj, N. i Gregorović Belaić, Z. (2019.), *Obrazovanje za održivi razvoj u studijskim programima učiteljskih fakulteta u Hrvatskoj u: Obrazovanje u funkciji modernizacije društva Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.*, 54–55, https://hdl.handle.net/21.15107/rcub_ipir_552.

Višnjić-Jevtić, A., Lepičnik Vodopivec, J., Pribišev Beleslin, T. i Šindić, A. (2022.), *Unmasking Sustainability in Early Childhood Education: Teachers' Voices from Bosnia and Herzegovina, Croatia, and Slovenia*. International journal of early childhood = Revue internationale de l'enfance prescolaire = Revista internacional de la infancia pre-escolar, 54(1), 119–137, <https://doi.org/10.1007/s13158-022-00321-2>.

Prilog: Struktura odgojno-obrazovnog sustava

[Struktura europskih odgojno-obrazovnih sustava \(europa.eu\)](http://europa.eu)

Izvor: Europska komisija / EACEA / Eurydice, Struktura europskih odgojno-obrazovnih sustava. Podaci i dijagrami Eurydicea, studeni 2024.

Sva pitanja ili primjedbe pošaljite e-poštom na adresu:
EAC-UNITE-A2@ec.europa.eu

TRAŽENJE INFORMACIJA O EU-U

Na internetu

Informacije o Europskoj uniji na svim službenim jezicima EU-a dostupne su na internetskim stranicama *Europa*:
https://europa.eu/european-union/index_hr

Publikacije EU-a

Besplatne publikacije EU-a i publikacije EU-a koje se plaćaju možete preuzeti ili naručiti preko internetske stranice: <https://op.europa.eu/hr/publications>. Za više primjeraka besplatnih publikacija obratite se službi *Europe Direct* ili najbližemu informacijskom centru (https://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_hr).

Ured za publikacije
Europske unije